مبحث اضافه از کتاب مبادی العربیه

- **تعریف**
  - اضافه (به صورت کلی): نسبت دادن اسمی به دیگری که
    - اضافه معنویه: نسبت اسمی به اسم به لحاظ معنی
      - اضافه لفظیه: اضافه صفت به موصوفش
    - اضافه حرفیه: اضافه اسمی به اسم دیگر با معنی حرف الیه
      - هدف از این اضافه کسب تخفیف
      - هدف از این اضافه کسب
        - اسم اول را مضاف می گویند
        - اسم دوم را مضاف الیه
        - تعریف: اگر به معرفه اضافه شود
        - تخصیص: اگر به نکره اضافه شود
- **حکم**
  - مضاف
    - مجرد از
      - ال
      - تنوین
      - نون مثنی
      - نون جمع
      - می شود
    - اعرابش: به حسب عامل است و اعراب مشخص ندارد
  - مضاف الیه: همیشه مجرور است
- **انواع**
  - هردونوع به اضافه معنویه مربوط هست و ربطی ب لفظیه نداره ها
    - اضافه معنویه: یعنی حرف جر
      - معنی مِن دارد: زمانی که مضاف الیه جنس برای مضاف باشد
      - معنی فی دارد: زمانی که مضاف الیه ظرف مضاف باشد
      - معنی لام دارد: زمانی که مضاف الیه مالک مضاف باشد
    - به مفرد
      - جایز است مقطوع از اضافه شود
        - گروه اول: کلّ ، بعض ، جمیع ، مع ، ایّ
        - گروه دوم: جهات ششگانه و ملحقات به آن
          - مثال: فوق ، تحت ، أمام ، خلف ، یمین ، یسار ، شمال ، دون ، قبل، بعد ، حسب ، غیر
          - جهات ششگانه ملحقات به آن
            - احکامش
              - جایز است مضاف الیه آن لفظاً حذف شود و با تنوین بیاورند
              - جایز است که مضاف الیه آنها
                - ذکر شود
                - در این صورت حتما معرب است
                - حذف شود و به صورت
                - مبنی بر ضم استعمال شود
                - معرب استعمال شود و
                - تنوین بگیرد
                - تنوین نگیرد
              - احکامش
                - اگر کلمه حسب مقطوع از اضافه شود فقط مبنی بر ضم استعمال
                - کلمه غیر فقط بعد از لیس و ما شبیه به لیس مقطوع از اضافه می شود
                - نکته
                - فقط به اسم جنس ظاهر نکره اضافه می شود
                - این اسامی همواره معرفه بار نکره فقط حقیقت مبهم هستند با اضافه معرفه نمی گردند
                - این اسمها فقط به یک مضاف الیه خاص اضافه می شوند
                - اسم بعد از لدن همیشه مجرور است مگر کلمه غدوه که میتواند منصوب باشد
    - جایز نیست مقطوع از اضافه شود
      - مثال
        - گروه اول: ذو
          - مثل ، شبه ، نظیر ، ندّ ، سوی
        - گروه دوم: أیّ
        - گروه سوم: کلمه های متعدد ، دوالیک ، مذالیک ، فطاری الشی ، حمالدی
        - گروه چهارم: لدن
    - اسم هایی که دائم الاضافه هستند
    - به جمله
      - وجوباً
        - گروه اول: فقط به جمله فعلیه اضافه می شوند
          - لمّا و إذا
            - به شباهت افتقاری همیشه مبنی هستند
        - گروه دوم: به جمله اسمیه و فعلیه اضافه می شوند
          - إذ و حیث
            - لازم نیست جمله را تاویل به مصدر ببریم
      - جوازاً
        - گروه اول: ظرف زمان
          - مبهم
            - بلاخلاف جایز است
            - نکته مهم _ جمله مضاف الیه باید تاویل به مصدر برود
          - منظور ظرف اصطلاحی نیست
          - محدود
            - اختلاف است
            - جایز نیست مطلقاً
            - جایز است مطلقاً
            - جایز است فقط در کلمه
              - اسبوع ، شهر ، عام ، سنه
        - گروه دوم: مذ و منذ
          - هم به مفرد هم به جمله اضافه می شوند
      - نکته مهم
        - اگر جمله مضاف الیه با حرف نفی آغاز شود حکم مضاف از حیث معرف و مبنی بودن تغییر نمی کند
        - اگر جمله مضاف الیه با لای نفی جنس شروع شود ، اسم لا می تواند
          - مبنی بر فتح شود
            - بنابراصل
          - مرفوع شود
            - دو وجه دارد
              - بنابر الغای لا
              - بنا براینکه لا مثل لیس عمل کرده
          - مجرور شود
            - بخاطر وسط واقع شدن لا
    - در این صورت جایز است
      - معرب شوند
      - مبنی شوند
      - در این جملات شرط است که ضمیری نداشته باشند که به مضاف برگردد
- **اضافه صفت به موصوف** (اضافه تشبیهی)
  - اضافه اسم فاعل به متعولش
  - اضافه صفت مبالغه به مفعولش
  - اضافه اسم مفعول به نائب فاعلش
  - اضافه صفت مشبهه به فاعلش
    - البته ایجاد درد میکند
    - به شرط اینکه زمانشان حال یا استقبال باشد
- **برخی احکام مهم**
  - اسم فاعل و اسم مفعول اگر
    - زمان گذشته داشته باشد
    - زمان استمراری داشته باشد
    - جاری مجرای اسم موصوف باشد
    - اضافه آنها معنویه است
  - دخول ال در مضاف در اضافه
    - معنویه
      - به هیچ وجه جایز نیست
    - لفظیه
      - جایز است به شرط اینکه
        - مضاف الیه هم ال داشته باشد
        - مضاف الیه مضاف الیه ال داشته باشد
        - مضاف مثنی یا جمع باشد
  - حذف
    - مضاف
      - جایز است و مضاف الیه جانشین می شود در اعراب
        - همه اینها همراه با قرینه جایز هست و بدون قرینه جایز
    - مضاف الیه
      - جایز است و مضاف به حال خود باقیست اگر مذکور مضاف باشد
  - اضافه دو اسم مترادف
    - جایز نیست
      - اگر اضافه ای هم بود که در ظاهر اینطور بود باید تاویل ببریم
  - اضافه صفت به موصوف که در اطلاق می افتد